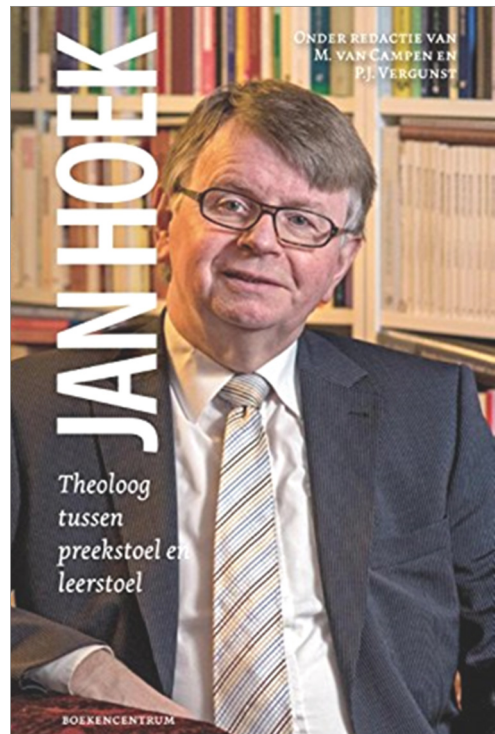

*Simon János*¹:

P. J. Vergunst, és M. van Campen (szerk.):
Jan Hoek: Theoloog tussen preekstoel en leerstoel.
Boekencentrum, Zoetermeer, 2015. 176 oldal.
ISBN (Print) 9789023970514.

Jan Hoek a református spiritualitás, hitvallás és rendszeres teológia professzora volt előbb a kampeni Protestáns Teológiai Egyetemen (PThU), majd ugyanannak az egyetemnek groningeni fakultásán, az Edei Keresztyén Főiskolán, valamint a Leuveni Egyetem Teológiai Karán.

A szisztematika teológia professzoraként olyan kérdésekkel foglalkozott szívesen, amelyek élénk vitát váltottak ki a holland reformátusság körében. Ez talán abból is fakad, hogy Hoek professzor a katedrán és a tudományos kutatásban is megmaradt élethivatása mellett, azaz lelkipásztornak. Ebből következett többek között az is, hogy „mutatóujját igyekezett a gyülekezetek ütőerén tartani.” Ezért törekedett vitafórumok kialakítására, egyetemi kollégáival, lelkésztaírsaival, és a más teológiai irányza-

¹ Doktorandusz, kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Ekumené Doktori iskola, email: simonjanika@yahoo.com

tok képviselőivel. Kritikusan vizsgálta és lereagálta a modern eszmék egyházi térhódítását és az egyház belső folyamatait.

Jelen kötetet, a PThU-ról való nyugdíjba vonulására szerkesztették kollégái. A kötet tanulmányai a professzor életére és teológiájára reflektálnak, ugyanakkor bele-szerkesztették a PThU groeningeni fakultásán tartott búcsúelőadását is. Az alábbiakban elsősorban a magyar nyelvterületen is ismert M. van Campen, A. van de Beek, és H. van den Belt írásait ismertetem röviden és néhány más tanulmányt említésszerűen.

Dr. M. van Campen (Jan Hoek és a prédikálás c.) tanulmányában a professzort „a szószék és az akadémiai szék” kettős erőterében látja, aki a Szentlélek munkájával minden prédikálásakor számol. Elsősorban annak felszabadító és felismerésekhez vezető jelenlétével, amit az Ige hirdetése közben munkál. A hirdetett kerugma-t pedig a paraklesis (könyörgés) színesíti, aminek jelen kell lennie az ige hirdetésében. A prédikáció címzettei pedig a szövetséget élők közössége, de ez sajnálatosan oda fejlődött Van Campen szerint, hogy azt „feltételezzük, hogy a gyülekezet minden megkeresztelt tagja élő tag”, holott a prédikációban jelen kéne lenni a Hoek által is hangsúlyozott megkülönböztető és „elválasztó” elemnek. Ezért a ma igehirdetőjének nem témákat és kérdéseket kéne körüljárnia, hanem jó hermeneutaként az Igét kéne a ma emberéhez eljuttatnia.

A református spiritualitás oktatása és kutatása fontos helyet foglalt el Hoek professzor munkásságában. Kutatási témáit elsősorban nem a múltból merítette, hanem a jelen kérdéseire keres válaszokat. A barátként megszólaló Prof. van de Beek nem rejti véka alá kritikáját, akkor amikor Hoeknek a jelen kérdéseire figyelésében kifogásolja annak nyitottságát az evangélikál és karizmatikus mozgalom felé. Van de Beek úgy ítéli meg, hogy ezzel Hoek ajtót nyitott a század szellemének, és elhagyta saját korosztályának hagyományait. Van de Beek „szemi-arminianus” tendenciákról beszél, amelyek a református teológiába utat törtek. Óvatosságra int ezekkel kapcsolatban, mert úgy tűnik, hogy valamit még hozzá kéne adni az Istennel való megbékéléshez, egyfajta személyes tapasztalatot vagy élményt.

Hoek teológiai munkáiban a Szentlélek ajándékainak is fontos hely jutott. Prof. van den Belt a Lélek munkájára koncentráló írásait veszi vizsgálat alá. Hoek mellett érvel, hogy nem korlátozhatjuk a kinyilatkoztatást a Szentírásra. Van den Belt szerint inkább az a kérdés, hogy a Szentlélek folytatólagos munkája hogyan nyilvánul meg a keresztyén egyházban: Vajon nem kell-e keresni az Ige munkáját abban a kultúrában, ahol az Ige munkálkodik? Vagy, amikor „revelatio continua”-rol beszélünk, nem megyünk-e szembe a reformátori Sola Scriptura elvével?

A kötet további tanulmányaiban: G. van den Brink professzor rámutat arra, hogy Hoek „származási bűnről” beszél, eredendő bűn helyett és ezzel az „irányított evolúció” sikamlós talajára téved; C. Graafland pedig Hoek egy korábbi könyvére reagál, melyben a felelősségteljes református létet járta körül.

A könyv Hoek professzor búcsúelőadásával zárul, melynek címe: *A Márton-templom és az Academia Groningana között- Református imaoktatás és tudományos teológia*. Ebben a PThU számára kísérel meg irányt mutatni: Az akadémia számára elengedhetetlen a lelkiesség megélése az akadémián. Ezért különös figyelmet kell szentelni a személyes hitmegélésnek és lelkiességnek, olyan alkalmaknak, amikor az emberek együtt énekelnek, imádkoznak, és együtt tapasztalnak meg valamit Isten felszabadításából. Az imádkozás ugyanúgy elengedhetetlen a felkészítésben, ahogy a szakmai szerep megélésére való felkészítés az.

A könyv nemcsak Jan Hoek teológiai és akadémiai munkájába nyújt betekintést. Ajánlom mindazoknak, akik a holland református teológia mai kérdéseit, vitáit, vagy a holland lelkiesszképzés és teológiai oktatás érzékeny pontjait kívánják megismerni. Kiváló olvasmány lehet azok számára is, akik egy érett teológiai vitakultúrába kívánnak betekinteni.